

Довідка про діяльність наукової школи

1. **Керівник наукової школи** – доктор педагогічних наук, професор Сбруєва Аліна Анатоліївна

2. **Напрямок наукових досліджень** – проблеми інноваційного розвитку освіти у розвинених країнах в умовах побудови суспільства знань.

3. **Досліджувані проблеми:**

– теоретико-методологічні та організаційно-педагогічні засади освітніх реформ у розвинених країнах;

– стратегії інтернаціоналізації вищої освіти у різних країнах та геополітичних регіонах;

– інноваційні підходи до управління вищою освітою у розвинених країнах;

– організаційно-педагогічні засади позашкільної освіти у європейському регіоні;

– теоретичні та методичні засади інноваційного розвитку процесів забезпечення якості вищої освіти у європейському регіоні;

– концептуальні та організаційно-педагогічні засади освіти обдарованих дітей та молоді у розвинених англomовних країнах.

4. **Головні здобутки наукової школи:**

– розроблено методологічні та теоретичні засади педагогічної реформології як міждисциплінарної складової педагогічної науки;

– розроблено науковий апарат та перспективні напрями наукових досліджень у галузі макропедагогіки;

– з'ясовано теоретичні та організаційно-педагогічні засади дослідження впливу глобалізації та інтернаціоналізації на освітні реформи розвинених країн;

– розроблено теоретико-методологічні засади порівняльно-педагогічної гіфтології;

– виявлено та схарактеризовано інноваційний потенціал мережевих технологій в управлінні інноваційним розвитком освіти розвинених країн;

– здійснено цілісний аналіз розвитку теорії освітніх змін в американській педагогічній думці останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття; систематизовано змістові характеристики теорій ефективної школи (чинники, що зумовлюють ефективність діяльності навчального закладу; критерії успішності школи як організації; моделі ефективної школи) та теорії удосконалення школи (напрями, стратегії та принципи реалізації змін); розкрито концептуальні засади теорії підготовки агентів освітніх змін;

– здійснено цілісне дослідження організаційно-педагогічних засад діяльності Європейського студентського союзу як суб'єкта Болонського процесу. З'ясовано концептуальні засади залучення студентства до модернізації вищої освіти в контексті Болонського процесу (теорія включення, теорія мотивації, теорія самовизначення та основні сучасні

концепції сприйняття студентства (комунітарна, концепція стейкхолдерів, соціалізаційна, конс'юмеристська);

– з'ясовано теоретичні засади та тенденції розвитку менеджменту ризиків в сучасних університетах, а саме: окреслено провідні підходи до концептуалізації ризику в рамках соціальних наук у другій половині ХХ ст.; схарактеризовано особливості стратегічної моделі управління вишами, складовою якої є менеджмент ризиків;

– з'ясовано організаційно-педагогічні засади фандрейзингової діяльності в державних університетах США, охарактеризовано концептуальні засади фандрейзингової діяльності, сформовані комплексом взаємопов'язаних теорій, що у сукупності утворили нову міждисциплінарну галузь знань – теорію освітнього фандрейзингу; розроблено прогностичну модель розвитку фандрейзингової діяльності в університетах України;

– виявлено тенденції реформування вищої освіти, окреслено змістові та процесуальні засади наднаціонального виміру управління якістю вищої освіти у Європейському просторі вищої освіти;

– з'ясовано теоретичні, нормативні, організаційні та методичні основи теологічної освіти в університетах Федеративної Республіки Німеччини.

Результати діяльності.

За результатами досліджень аспірантів успішно захищено 3 докторських та 16 кандидатських дисертацій зі спеціальностей 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки та 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти, низку магістерських робіт зі спеціальностей «Педагогіка вищої школи», «Соціальна педагогіка», Освітні, педагогічні науки (Методика виховної роботи).

Членами наукової школи опубліковано серію колективних монографій з проблем інноваційного розвитку освіти:

– Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади : [монографія] / [за ред. проф. А. А. Сбруєвої]. Суми : Видавництво «МакДен», 2011. 432 с.

– Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : [монографія] / [за ред. проф. А. А. Сбруєвої]. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. 460 с.

– Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів : монографія / [за заг. ред.: А. А. Сбруєвої та О. М. Полякової]. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 388 с.

– Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 520 с.

– Актуальні проблеми управління якістю освіти: теорія, історія, інноваційні технології : монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 340 с.

– Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти у глобальному,

регіональному та національному контекстах : монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої та Г. Ю. Ніколаї. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 412 с.

– Сбруєва А.А., Чистякова І. А., Самойлова Ю. І. Організаційно-педагогічні засади діяльності та тенденції розвитку інноваційних шкільних мереж Великої Британії та США: монографія. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2019. 299 с.

– Topical Issues of History of Education and Comparative Education : collective monograph / M. Boichenko, Z. Cherniakova, I. Chystiakova, N. Kokhanova, L. Korzh-Usenko, N. Kovalenko, I. Parkhomenko, A. Sbruieva, Yu. Shulha, Yu. Taraban, etc. Lviv-Torun : Liha-Pres, 2020. 188 p.

З ініціативної участі наукової школи щороку в СумДПУ імені А. С. Макаренка проводяться міжнародні та наукові заходи, що стали традиційними, зокрема:

– Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін»;

– Міжнародна науково-практична конференція для студентів та молодих учених «Європейський університет: імідж, мобільність та соціальні перспективи»;

– Міжнародна науково-практична конференція «Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи»;

– Всеукраїнський науково-практичний семінар «Компаративістика в педагогічній освіті і освіті дорослих».

У 2018 р. членами наукової школи було виграно грант на виконання програми Еразмус+ Жан Моне Модуль «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів». Виконання проекту продовжується до вересня 2021 р. (сайт проекту <https://jmm.sspu.edu.ua/>).

5. Перелік підготовлених у науковій школі докторів і кандидатів наук (із місяця роботи і посади на даний час).

1. Бойченко Марина Анатоліївна – докторська дисертація «Теоретичні та методичні засади освіти обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії» (2016-2018 рр. захист – 2019 р.), СумДПУ імені А. С. Макаренка, доцент кафедри педагогіки.

2. Корж Лариса Вікторівна – кандидатська дисертація «Освітня діяльність земств Харківської губернії (в кінці XIX – на початку XX століття)» (1995–1998 рр. захист – 1999 р.); докторська дисертація «Концептуальні та організаційно-педагогічні засади розвитку освітнього процесу у вищій школі України (1905–1920 рр.)» (2016-2018 рр. захист – 2019 р.), СумДПУ імені А. С. Макаренка, доцент кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи.

3. Козлов Дмитро Олександрович – кандидатська дисертація «Формування управлінської компетентності майбутнього викладача вищої

школи у процесі магістерської підготовки» (2008–2011 рр. захист – 2015 р.); докторська дисертація «Теоретичні та методичні засади розвитку інноваційної культури майбутнього керівника закладу загальної середньої освіти у процесі магістерської підготовки» (захист – 2020 р.), СумДПУ імені А. С. Макаренка, доцент кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи.

4. Туляков Олег Олегович «Античні ідеї освіти та виховання у творчій спадщині Г.С. Сковороди» (1995–1998 рр. захист – 1999 р.), ННІБТ УАБС СумДУ, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін.

5. Перетятко Олена Валеріївна «Ідеї реформаторської педагогіки в діяльності початкових та середніх шкіл Харківської губернії (1890–1917 рр.)» (1997–2000 рр. захист – 2001 р.), Австралія.

6. Скоробагатська Оксана Іванівна «Виховні цінності у просвітницькій спадщині членів Попівської академії (кінець XVIII – початок XIX ст.)» (2001–2004 рр. захист – 2006 р.), СумДПУ імені А.С.Макаренка, доцент кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи.

7. Осьмук Наталія Григорівна «Ідеї реформаторської педагогіки в дослідженнях українських освітніх діячів 20-х – початку 30-х років XX століття» (1998–2001 рр. захист – 2010 р.), СумДПУ імені А.С.Макаренка, доцент кафедри педагогіки.

8. Чернякова Аліна Вікторівна «Організаційно-педагогічні засади запобігання та подолання насильства в загальноосвітніх школах США» (2006–2009 рр. захист – 2011 р.), СумДПУ імені А. С. Макаренка, доцент кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності.

9. Чистякова Ірина Анатоліївна «Організаційно-педагогічні засади діяльності інноваційних шкільних мереж Великої Британії» (2008–2011 рр. захист – 2012 р.), СумДПУ імені А. С. Макаренка, доцент кафедри педагогіки.

10. Білокопитов Василь Іванович «Діяльність європейських організацій із забезпечення якості вищої освіти в контексті Болонського процесу» (2010–2012 рр. захист – 2012 р.), СНАУ, доцент кафедри іноземних мов.

11. Шихненко Катерина Іванівна «Розвиток теорії освітніх змін у педагогічній думці США (остання чверть XX – початок XXI століття)» (2012–2015 рр. захист – 2015 р.), Інститут державного управління у сфері цивільного захисту, доцент кафедри державної служби, менеджменту та навчання за міжнародними проектами.

12. Клочкова Тетяна Іванівна «Тенденції розвитку менеджменту ризиків в університетах Великої Британії» (2013–2015 рр. захист – 2015 р.), СНАУ, доцент кафедри іноземних мов.

13. Красуля Алла Вікторівна «Організаційно-педагогічні засади фандрейзингової діяльності в державних університетах США» (2011–2015 рр. захист – 2016 р.), СумДУ, старший викладач кафедри германської філології.

14. Улановська Анна Сергіївна «Організаційно-педагогічні засади діяльності Європейського студентського союзу як суб'єкта Болонського

процесу» (2014-2016 рр. захист – 2017 р.), СумДПУ імені А. С. Макаренка доцент кафедри іноземних мов.

15. Самойлова Юлія Іванівна «Тенденції розвитку інноваційних шкільних мереж у США в кінці ХХ – на початку ХХІ століття» (2013–2016 рр. захист – 2019 р.), Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, викладач кафедри гуманітарних дисциплін.

16. Єременко Інна Володимирівна «Тенденції інтернаціоналізації забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти» (2014–2018 рр. захист – 2019 р.), СОППО, методист з іноземних мов навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку.

17. Тарабан Юрій Валентинович «Організаційно-педагогічні основи теологічної освіти в університетах Німеччини» (2016-2020 рр. захист – 2020 р.), Сумська Єпархія УПЦ МП, протоієрей.

6. *Перспективи роботи наукової школи.*

Передбачається продовження здійснення наукових досліджень з проблем інноваційного розвитку освіти у європейському та глобальному просторах; захисти кандидатських та докторських дисертаційних досліджень аспірантів та магістрантів. Пріоритетним є дослідження таких проблем:

– Організаційно-педагогічні засади STEM-освіти у старшій середній школі США;

– Організаційно-педагогічні засади здоров'язбережувального виховання учнів у загальноосвітніх школах Фінляндії;

– Організаційно-педагогічні засади удосконалення викладацької діяльності у вищій школі у контексті розвитку міжнародного співробітництва в ЄС;

– Організаційно-педагогічні засади міжнародного співробітництва у сфері професійно-технічної освіти в Європейському Союзі;

– Теоретичні та методичні засади інноваційної діяльності медичних коледжів університетів США..

28.12.2020 р.

Сбруєва А. А.